

ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Να διαβάσετε προσεκτικά το απόσπασμα “Για τις αλλαγές των ουράνιων σωματίων”, από τον *Διάλογο* του Γαλιλαίου.

2. Να ασκηθείτε σε μια συστηματική ανάλυση περιεχομένου με στόχο να εντοπίσετε:

α. τη σχέση που υποβόσκει μεταξύ των προσώπων που διαλέγονται και του αντικειμένου του διαλόγου τους. Πρόκειται για τη σχέση “εαυτού” – “άλλου” της κουλτούρας των συνομιλητών (όπου “εαυτός” ο άνθρωπος-ερευνητής και “άλλο” η φύση).

Εδώ θα πρέπει να μελετήσετε τη δομή των προτάσεων που έχουν υποκείμενο κάποιον από τους συνομιλητές με το αντικείμενο των προτάσεων.

Για παράδειγμα, ο Σιμπλίκιο στη σελίδα 1 λέει: *“Σιγά, κύριέ μου. Άκουσε τη συνεχεία και θα δεις τις διαφορές. Πρώτα απ’ όλα η δεύτερη πρόταση του συλλογισμού είχε αποδειχθεί a priori και τώρα θέλω να την αποδείξω a posteriori. Βλέπεις και ο ίδιος ότι δεν είναι το ίδιο πράγμα. Θα αποδείξω το έλασσον (τη δεύτερη πρόταση του συλλογισμού) επειδή το μείζον (η πρώτη πρόταση) είναι προφανές.”*

Το υποκείμενο-Σιμπλίκιο ασχολείται με τη λογική απόδειξη προτάσεων που περιγράφουν το φυσικό “άλλο”. Και συνεχίζει: *“Η εμπειρία των αισθήσεων δείχνει ότι στη γη υπάρχουν διαρκείς γεννήσεις, φθορές, αλλοιώσεις...”*, απ’ όπου φαίνεται ότι το ίδιο υποκείμενο σχετίζεται με το φυσικό “άλλο” και μέσω των αισθήσεων. Ο εαυτός-Σιμπλίκιο είναι δηλαδή και παρατηρητής του φυσικού “άλλου”. Και μάλιστα χρησιμοποιεί τις παρατηρήσεις του στο πλαίσιο της λογικής απόδειξης που επιχειρεί (χρησιμοποιεί το ρήμα *δείχνει*, που σημαίνει *αποδεικνύει*).

Με τον ίδιο μάλλον τρόπο μιλούν και οι δύο άλλοι συνομιλητές.

Από αυτά μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι συνομιλητές αντιλαμβάνονται τον άνθρωπο-ερευνητή να έχει την υποχρέωση αλλά και τη δυνατότητα να αποδεικνύει ως ορθές αναπαραστάσεις του φυσικού “άλλου” χρησιμοποιώντας τις παρατηρήσεις και τη λογική.

Επιπλέον, επειδή διαφωνούν, σημαίνει ότι συμφωνούν πως το φυσικό “άλλο” είναι ένα και ότι μπορούν με τη μέθοδο παρατήρησης και λογικής διαχείρισης να καταλήξουν χωρίς αμφιβολία στο ορθό σύνολο αναπαραστάσεων, απορρίπτοντας το λανθασμένο.

β. Τις θεμελιώδεις κατηγοριοποιήσεις που συμφωνούν ότι διατρέχουν και διαίρουν το φυσικό “άλλο”.

Εδώ, οι κατηγορίες αυτές φαίνονται από τα επίθετα που χρησιμοποιούν οι συνομιλητές για να χαρακτηρίσουν τα κομμάτια/ οντότητες που συνθέτουν το φυσικό “άλλο”.

Για παράδειγμα, στο κείμενο φαίνεται σε πολλές μεριές ότι οι συνομιλητές αποδέχονται ως ισχυρή στην κουλτούρα τους την κατηγοριοποίηση αλλοιώσιμο αναλλοίωτο, διαφωνώντας για το ποια κομμάτια/ οντότητες του φυσικού “άλλου” εντάσσονται σ’ αυτές τις κατηγορίες.

Φαίνεται επίσης ότι αποδέχονται και την κατηγοριοποίηση σωστό – λάθος για τις αναπαραστάσεις του φυσικού “άλλου” που οι ίδιοι (ή άλλοι άνθρωποι-ερευνητές) δημιουργούν.

γ. Τη μορφή της αιτιότητας που συμφωνούν ότι διατρέχει το φυσικό “άλλο”.

Εδώ πρέπει να σταθείτε σε προτάσεις όπου κάποια γεγονότα ή χαρακτηριστικά του φυσικού “άλλου” χρησιμοποιούνται από τους συνομιλητές για να δικαιολογήσουν κάποια άλλα γεγονότα ή χαρακτηριστικά του. Οι προτάσεις που δείχνουν τα χαρακτηριστικά της αιτιότητας περιέχουν λέξεις όπως επειδή, διότι κ.λπ.

Για παράδειγμα, στην πρόταση του Σιμπλίκιο: *“αφού το ίδιο πράγμα ισχύει και για το όλον και για τα μέρη, επειδή οι χώρες αυτές είναι μέρος της γης σαν τη δική μας χωρά, πρέπει να είναι κι αυτές αλλοιώσιμες σαν τη χωρά μας”*, φαίνεται ότι η μορφή της αιτιότητας που υιοθετείται είναι η γραμμική. Ένα αίτιο – ένα αναγκαίο αποτέλεσμα.

3. Να διερευνήσετε με τον ίδιο τρόπο αν τα παραπάνω χαρακτηριστικά της κουλτούρας των συνομιλητών προκύπτουν και από το απόσπασμα “Για τις διαφορές Γης και Σελήνης” του *Διαλόγου*.